

Respekt på Paradis skole

Kort om Respekt

Respekt programmet har hele skolens læringsmiljø i fokus. Det overordnede målet er å redusere ulike typer problematferd på skolen, primært disiplinvansker, konsentrasjonsvansker og mobbing.

Respekt for hverandre er et bærende prinsipp som påvirker læring og trivsel positivt. Respekt for hverandre skaper verdighet. Respekt betyr å anerkjenne den annen som verdifull. Når det er standard på skolen, vil det bidra til gjensidig vennskap og en ekte glede ved å hjelpe andre. Respekt er lett å vise når den andre følger spillereglene. Når eleven bryter regler må den voksne korrigere adferd uten å krenke.

Personalet på Paradis skole skal forvente at elevene viser hverandre respekt og respekterer de voksne. På skolen har vi hengt opp synlige tegn på respekt som bilder, plakater, flagg, skilt etc.

Viktigst er den autoritative voksne som viser en kombinasjon av støtte og kontroll overfor elevene.

PARADIS SKOLE
Et godt sted å være
Et godt sted å lære

- Vi er her for å lære
- Vi tar vare på hverandre
- Vi har en god omgangstone
- Vi motarbeider mobbing og vold
- Vi tar vare på skolen vår

<RESPEKT>
GJØR RESPEKT

R- Relasjonsorientert
E- Engasjert
S- Samarbeidende
P- Pålitelig
E- Ekke
K- Kompetent
T- Tolerant

Lærere bygger hverandres autoritet når regler håndteres likt!

Faglige hovedprinsipper i Respektprogrammet

AUTORITATIVE VOKSNE

En autoritativ voksen viser en *kombinasjon av støtte og kontroll* overfor barnet eller den unge. I hjemmet er dette en oppdragerstil som klart fremmer positiv atferd hos barnet, og som reduserer den negative (Olweus, 1980, 1992). Det samme er i minst like stor grad tilfellet på skolen (Eriksen, 2001). Dette må ikke forveksles med å være autoritær, som betyr å tvinge gjennom sin vilje med frykten som våpen.

Både i hjemmet og på skolen oppnår en størst positiv virkning dersom de voksne står sammen om dette, og særlig dersom barnet eller den unge ser at foreldrene og de ansatte på skolen samarbeider (Bronfenbrenner, 1979; Bø, 1993).

Støtte

De voksne på skolen må tydelig demonstrere at de bryr seg om hver enkelt elev, ved å vise dem oppmerksomhet og respekt, samt å hjelpe dem sosialt og faglig. Dette bidrar sterkt til gode relasjoner mellom den voksne og eleven, og til at elevene får et bedre forhold seg imellom (Roland & Galloway, 2002).

Kontroll

Når elevene merker at de voksne ikke har kontroll på skolen, blir det utrygt for et flertall. Årsaken er at uformelle, negative ledere blant elevene overtar kontrollen og misbruker denne både mot de ansatte og medelever. Dette er et grunnleggende trekk ved skoler som har mye atferdsproblemer generelt, f.eks. mobbing (Roland, Bjørnsen & Mandt, 2003). Det er derfor viktig at hver enkelt lærer, assistent og SFO-ansatt har vilje og evne til å gripe effektivt inn ved negativ atferd. Like viktig er det at de voksne demonstrerer at de vil og kan fatte beslutninger, og at de håndhever disse.

Kombinasjonen mellom støtte og kontroll er svært virkningsfull. Den viser at kontrollen ikke utøves av hensyn til den voksne selv, men av omsorg for barnet eller den unge og fellesskapet. Dette gjør at kontrollen blir verdsatt, og at elevene tar mer ansvar for hverandre. Dersom de voksne opptre slik, vil det sterkt forebygge mange former for uønsket atferd. Det er lettere å ta imot og akseptere irettesettelse og veiledning fra en person som viser empati og varme.

Voksensamarbeid

Når elevene ser at de voksne er venner og samarbeider, vil det forsterke bildet av myndighet, respekt og støtte. Det er viktig at lærerne, assistentene, SFO-ansatte og foreldrene i klassen viser dette, og at det er samhold mellom disse gruppene. Også andre ansatte på skolen teller med her. Særlig har rektor og andre ledere på skolen en viktig oppgave i å vise vennskap og samarbeid i det voksne miljøet, slik at elevene ser det. Et Afrikansk ordtak sier: "Det trengs en hel landsby for å oppdra et barn".

SFO er en annen type arena enn klasserom og skal inneholde andre typer struktur og aktiviteter enn skoledagen. Den autoritative voksenrollen skal likevel være gjenkjennbar. Spesielt i oppstartsfasen ved skolestart, er det viktig at de voksne i SFO på samme måte som lærere og assistenter holder høy profil som ledere. De kan aktivt være med å formidle normer ved å være deltakende i aktivitet, sette sammen grupper og lede framveksten av sosiale relasjoner mellom barn. Barnas frihetsgrader kan økes etter hvert som sosiale strukturer er etablert. Ved å utøve lederskap gjennom involvering og deltakelse, etablerer de voksne også relasjoner til det enkelte barn. Disse relasjonene er av betydning for barnas trivsel og utvikling, men er også uvurderlige når det evt. oppstår vanskelige episoder der barn må korrigeres.

BREDDE

Respekt-programmet har som mål å forebygge og redusere flere typer problematferd, samt å fremme positiv atferd. Hoved-innsatsen mot negativ atferd er som nevnt rettet mot mobbing, disiplinproblemer og konsentrasjonsproblemer. Arbeidet som rettes mot disse målområdene, forventes å ha effekt også på andre typer problemer. Sentrale former for positiv atferd er innsats i skolearbeidet, vennlighet og hjelpsomhet overfor medelever og voksne, kort sagt et læringsmiljø preget av respekt.

Respekt-programmet vektlegger også bredde i involvering av aktører. Hele skolesamfunnet skal delta i arbeidet og merke effekt av arbeidet; lærere, assistenter, skoleledelse, elever og foreldre. Bredde gjenspeiles også i innsats på flere nivå: Tiltak på skolenivå, klasse-/gruppenivå og individnivå.

KONSISTENS

Enkeltpersoner som er konsistente er gjenkjennbare på tvers av situasjoner, arenaer og over tid. Det er samsvar mellom ord og handling. De er forutsigbare og kan skape trygghet. Det betyr for eksempel at arbeidet ved en Respekt-skole skal kjennetegnes ved en autoritativ voksenrolle, enten man snakker om regler for atferd eller man veileder i matematikk. Gjennom å utvikle en felles forståelse i voksen- miljøet for hvordan ulik problematferd bør forstås og håndteres, fremmes et konsistent kollegium på skolen. Kollegaer vil da kunne opptre etter de samme prinsippene og benytte de samme tiltakene i likestilte situasjoner. Det skal være samsvar mellom de forventningene elevene møter uansett hvilke voksne på skolen som er i situasjonen.

Mange velmente tiltak slår feil fordi de ikke blir sett i sammenheng, og heller ikke knyttes til skolens totale virksomhet. Dette er mangel på konsistens, og det fører ofte til at de ansatte på skolen, de foresatte og elevene oppfatter satsingen som noe tidsavgrenset og som går over (Roland & Munthe, 1997; Fandrem & Roland, 2000). En oppnår mye bedre resultater når arbeidet er konsistent og samtidig vedt inn i skolens vanlige virksomhet. På kort og på lang sikt blir virkningen altså langt bedre når det er konsistens både mellom de voksne og mellom alle små og store tiltak.